

Kunnu siga ja til olju sum alternativa vinnu, men:

– Vit eiga sum skjótast at fyrireika okkum mentanarliga til oljuvinnu

-Vit føroyingar kunnu avgjört læra nógv av upprunafólkunum í Alaska og teirra royndum við oljuvinnu, tá talan er um mentan, útbúgving og búskap sigur Jóannes Dalsgaard, stjóri fyri Mentamálaðildini. Hann var saman við 16 øðrum føroyingum á rannsóknarferð í Alaska herfyri. Vitjanin varð fyriskipað av Texaco-samtakinum, ið fevnir um oljufeløgini Texaco, Conoco, Arco og Murphy.

ORÐOG MYNDIR:
JAN MÜLLER

Tað hevur fleiri ferðir í orðaskiftinum um eina komandi føroyska oljuvinnu verið víst á, at hetta snýr seg ikki bert um jarðfrøði, bori-pallar og pengar, men so sanniliga eisini um menniskju og mentan, og harvið eisini um ta ávirkan henda vinna fer at hava samfelagið sum heild.

Ein av orsøkunum til at bjóða einum so breiðum og fjølbroyttum ferðalag umboðandi bæði politikarar, embætisfólk, vinnulívsfólk, umboð fyri mentanarstovnar o.o. á kunningarferð í Alaska herfyri, var tí nettupp fyri at síggja, hvussu oljan hevur ávirkað eitt samfelag og eitt fólk í mest sum øllum liðum.

Jóannes Dalsgaard starvast sum stjóri í Mentamálastýrinum og hevur hann harvið ein týðandi leiklut í arbeiðinum at tilrættaleggja og fyrireika Føroyar og føroyingar til ta nýggju vinnuna, oljuvinnuna.

Tað var tí rættiliga náttúrligt, nettupp út frá einum mentanarligum sjónarmiði, at hann taldist millum teir 16 føroyingarnar, sum í farna mánað vitjaðu Alaska – sum gestir hjá Texaco-samtakinum, ið fevnir um oljufeløgini Texaco, Conoco, Arco og Murphy.

Jóannes Dalsgaard er sera fegin um at hava upplivað Alaska, og hann ivast ikki í, at vitjanin hevur givið luttakarunum nógv at hugsa um, nú eisini vit í Føroyum ætla okkum í gongd við oljuvinnu. Sjálvur heldur hann, at tað hevur alstóran týðning, at tann mentanarligi og tann menniskjansligi parturin verður tikin við, tá farið verður at leggja til rættis ein útvíking á oljuøkinum.

—Eg haldi hetta hevur stóran týðning. Tí tá olju-ídnadurin kemur til eitt samfelag, so fær hesin ídnadurin ikki bara búskaparligan týðning, men hann fær eisini ómetaliga stórar mentanarligar og sosialar avleiðingar. Tí eiga okkara politikarar, embætisverk og

planleggjarar eisini beinanvegin nú at sett seg niður og analyserað júst hvørja ávirkan oljan kann fáa á mentan og alment lív í Føroyum.

Jóannes Dalsgaard heldur tað hevur verið sera lærandi og upplýsandi at hava verið í Alaska og sæð, hvussu oljan hevur ávirkað samfelagið har og eisini, hvussu hon ikki hevur ávirkað.

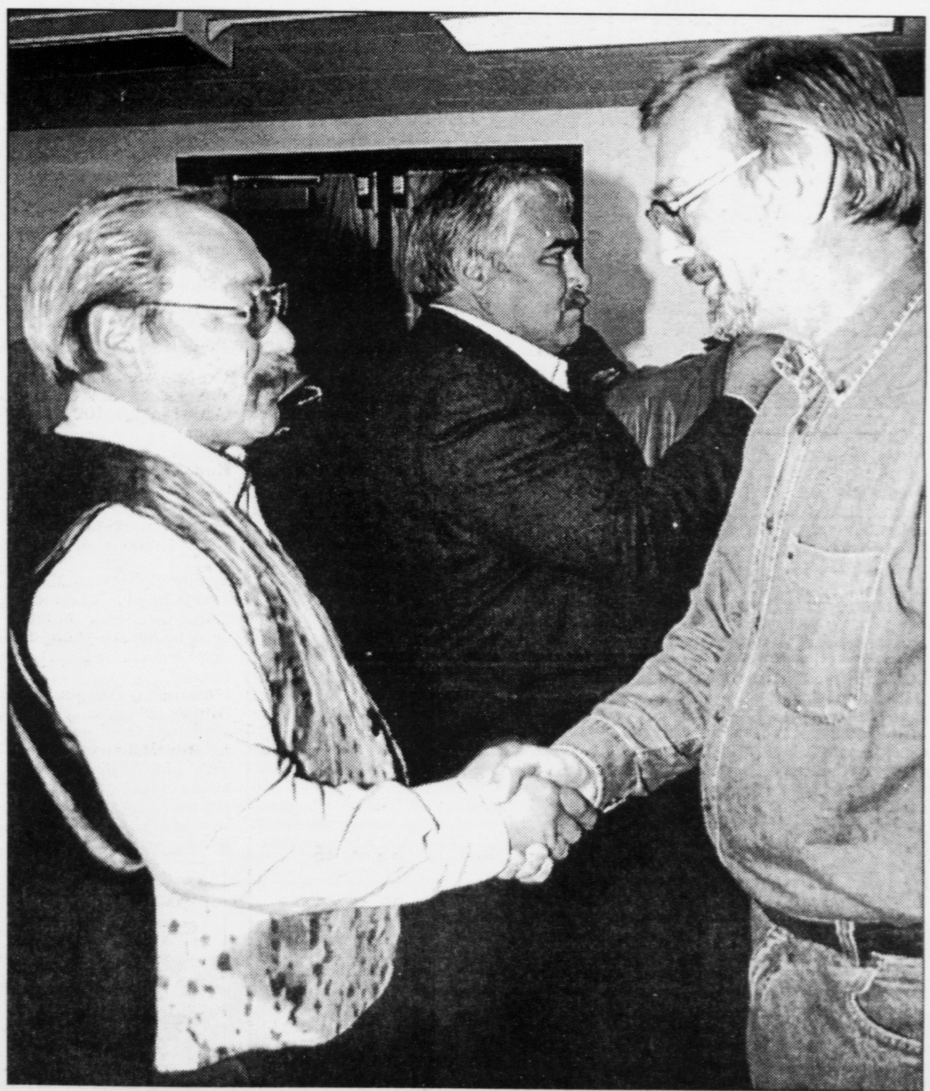
—Vit tosaðu við fólk um, hvussu tey hava klárað ta avbjóðingina og hvønn politikk man hevur orðað, soleiðis at upprunafólkini og teirra mentan ikki skuldu taka skaða, umframt at umhvørvið heldur ikki skuldi verða skaðað.

Jóannes Dalsgaard heldur fyri, at tá vit tosa um umhvørvið og eina oljuvinnu, so snýr tað seg oftast um tað fysiska umhvørvið. Vit gloyma, at tað snýr seg eisini um tað menniskjansliga umhvørvið, mentan, útbúgving og sosialpolitikk, um arbeiðslív, um hvussu oljuídnadurin ávirkar gerandisdagin hjá fólki osfr. Hann leggur afturat, at við útbúgving eiga vit eisini at hugsa um eitt nógv breiðari útbúgvingarhugtak, enn vit hugsa um í dag. Oljuídnadurin er ein so stór tøknilig, búskaparlig, sosial og mentanarlig kolvelting fyri eitt lítið samfelag, at vit í roynd og veru áttu at útbúgvandi ella kanska beinari at fyrireikað alt fólkið til hesa nýggju støðu. Nú hava vit eina útbúgvingarpolitiska nevnd og Jóannes ivast ikki í, at nevndin tekur hædd fyri hesum fyrilitum.

—Hvat nú um vit fáa eina velduga búskaparliga framgongd, og prísirnir samstíðis hækka ógvusliga, at vanligi borgarin ikki hevur ráð til nakað? Tá kann ein við røttum spyrja, hvat er vunnið.

Jóannes Dalsgaard heldur, at tað eru so mong viðurskifti, sum vit als ikki hava hugsað um í øllum oljuorðaskiftinum, sum hann heldur er ov eintáttað.

—Vit hava mestsum bara hugsað um arbeiði, tøkni og skattainntøkur og hava als ikki givið okkum far um, at tað er ein long røð av øðrum

spurningum, sum mugu greiðast og lýstast og sum vit megu finna loysnir fyri, áðrenn oljan kemur, tí – tá oljan er komin, tá er tað ov seint at fara at hugsa um hetta.

Og tað er m.a. júst í hesum sambandi, at stjórin í

Mentamálaðildini sær ein møguleika hjá okkum at kunna læra heilt nógv av eitt nú upprunafólkunum í Alaska, sum m.a. settu sær fyri, at tey skuldu hava vinningin av øllum tænastuveitingum til oljuídnad.

Og tað heldur Jóannes

Dalsgaard, at tey hava dugað sera væl, soleiðis at tað í dag eru nøkur vinnufeløg, sum so at siga sita á øllum tænastuðnaðinum til oljufeløgini. Tað eru samfeløgini sum kollektivt eiga hesi partafeløgini. Í dag arbeiða nógv fleiri fólk í hesi vinnu

Jóannes Dalsgaard, heilsar uppá starvsbróður sín, mentamálastjóran í Barrow.

Framhald á næstu síðu